

INFORMÁTOR ASOCIÁCIE POLIO V SR

Ročník II. • Číslo 1 – 2 • Október 1997

Foto: Ján Köböl

Milí priatelia,

je tu jediné dvojčíslo Informátora AP v SR v tomto roku. Chceli sme vám pôvodne prvé dať už na stretnutí v Dolnom Kubíne. Ale akcií v tomto roku bolo dosť veľa: zájazd do Jan-ských Lázní, zasadnutie Rady AP v SR, letné víkendové stretnutie v Dolnom Kubíne, so-ciálno-rehabilitačný kurz v ORS Chemes na Zemplínskej šírave, jesenné víkendové stret-nutie v Trenčianskych Tepliciach so seminárom a súčasným stave poliomyelitikov na Slovensku. A aj organizovať podujatia, zostavovať informátor, aj viesť evidenciu v jednej osobe - to sa nedá. Milka Staňáková, ktorá má ako členka rady AP na starosti evidenciu členov, je už zdravotne fit, a tak sme sa spolu ešte pustili do ďalšej roboty - konečne sa nám podarilo spracovať kompletnú evidenciu na počítači a všetko, čo s tým súvisí. Hoci nám Jožko Danek spravil zoznam za roky 1995 a 1996, komunikácia s ním na aktuálne dopĺňovanie zoznamu bola dosť zložitá.

S Milkou sme v robote blízko seba, a ceníme si každú chvíľu, kedy sa môžeme venovať na-šej asociácii. Aby sme mali istotu, že je všetko v poriadku, prosíme vás, skontrolujte si, či máte preukaz člena Asociácie polio v SR - je bledomodrej farby. Ak vám chýba, oznámte nám to prosím. Dopredu sa ospravedľujeme a preukaz vám pošleme.

A ešte k plateniu členského, ktoré je zatiaľ najmenej 50mSk. Zaplatiť si ho môžete na ho-ciktorej našej akcii stretnutí, kurze, alebo na našu adresu, či priamo na účet v SLSP v Tren-číne č. 157448-209/0900. Ako rozhodla Rada AP v SR na svojom zasadnutí v Piešťanoch, ti ktorí si do konca roka nezaplatia členské z predchádzajúceho roka, budú v asociácii len evidovaní a nebudú im zasielané materiály tak ako ostatným, platiacim členom.

SZTP - Asociácia polio v SR so sídlom v Trenčíne M. Rázusa 3, 911 01 Trenčín		
ČLENSKÝ PREUKAZ č. 0000		
Priezvisko	_____	
Meno	_____	
Rodné číslo	_____	
Adresa	_____ _____	
Člen od roku	_____	
V Trenčíne		

M. Mruzková, E. Staňáková

Nové funkcie vedenia Asociácie polio v SR

Predseda AP v SR Dr. Jozef Tlamka • vedúci pracovnej skupiny KVOZPO
(pozri menovací list na vedľajšej strane)

•••

Podpredseda AP v SR Ing. Jaroslav Bobek • predseda SZTP
Zvolený dňa 13. decembra 1996 na zasadnutí Ústredného výboru
Slovenského zväzu telesne postihnutých.

Ministerka práce, sociálnych vecí
a rodiny Slovenskej republiky
a predsedníčka Koordinačného výboru
pre otázky zdravotne postihnutých občanov
Slovenskej republiky

Olga Keltošová

Bratislava, 3. 6. 1997
Číslo: 1770/97-III/11

Vážený pán,

v zmysle čl.IV ods. 4 Štatútu Koordinačného výboru pre
otázky zdravotne postihnutých občanov Slovenskej republiky
a uznesenia C/3 Koordinačného výboru pre otázky zdravotne
postihnutých občanov Slovenskej republiky zo dňa 24. marca 1997

m e n u j e m

Vás za vedúceho pracovnej skupiny pre riešenie bytovej
problematiky zdravotne postihnutých občanov.

Verím, že táto dobrovoľná, vysoko humánna činnosť venovaná
zdravotne postihnutým občanom, Vám prinesie osobné uspokojenie.

V tejto práci Vám prajem veľa úspechov.

S pozdravom

O. Keltošová

Vážený pán
Dr. Jozef Tlampa
Informačné centrum pre
zdravotne postihnutých
občanov - Okresný úrad
Nám. Osloboditeľov č. 1
03141 Liptovský Mikuláš

MINULOSŤ PRÍTOMNOSŤ BUDÚCNOSŤ

Na X. letnej paralympiáde v Atlante sa zúčastnili aj slovenskí obrnári

Napriek tomu, že nám obrnárom roky pribúdajú, sú medzi nami ešte športovci, ktorí napriek vyššiemu veku stále dosahujú svetovú športovú výkonnosť. Patrí k nim aj náš člen, stolný tenista, dlhoročný reprezentant Slovenska a predtým Československa, hráč ŠK ST Artmodul Ružomberok - Emil Dovalovský zo Sládkovičova.

V minulosti, keď bol mladší, pohyblivejší a svetová konkurencia v stolnom tenise telesne postihnutých bola podstatne slabšia, sa československí stolní tenisti z rôznych príčin nemohli zúčastniť paralympiád. A tak sa jubilejná X. letná paralympiáda v americkej Atlante stala prvou historickou nielen pre Emila, ale vlastne aj pre Slovensko.

Bol som rád, že ako dlhoročný spoluhráč a kamarát som mohol byť ako tréner pri jeho najväčšom športovom úspechu, ktorý bol vyvrcholením jeho dlhoročnej športovej kariéry. Aj on vedel, že je to jeho možno posledná šanca získať najcennejšiu - paralympijskú medailu. A on to dokázal. V súťaži družstiev získal spolu s Ladislavom Gáspárom v silnej konkurencii nečakanú, ale o to cennejšiu bronzovú medailu. K nej pridal Gáspár ešte bronzovú a striebornú medailu v súťaži jednotlivcov. Tým sa zaradil stolný tenis medzi naše najúspešnejšie športy, a to aj zásluhou obrnárov.

Celkovo bolo možné konštatovať, že počet obrnárov medzi špičkovými športovcami v Atlante značne poklesol, čo je však prirodzené. Prevažovali športovci na vozíčkoch, amputári, detské mozgové obrny a rôzne "novodobé" postihnutia. Verím však, že Emilovi vydrží zdravie a výkonnosť ešte do ďalšej paralympiády v Sydney r. 2000, aby sme mohli opäť napísať: Na XI. letnej paralympiáde v Sydney sa zúčastnili aj slovenskí obrnári.

Na záver mi nedá nevysloviť uznanie aj veľkému počtu športovcov -obrnárov, ktorí sa síce do Atlanty nedostali, ale po dlhé roky šíрили dobré meno Slovenska vo svete, menovite: Františkovi Kánovi, Vladimírovi Hruškovi, Viliamovi Rosenbergovi, Ľubomírovi Pinzíkovi, Františkovi Trtíkovi, Štefanovi Kvetákovi, Miroslavovi Slimákovi, Michalovi Maršíkovi a mnohým ďalším, ktorým šport telesne postihnutých učaroval, ktorí stáli pri jeho zrode a bez ktorých by možno ani neexistoval v takom stave, v akom je dnes. Veď slovenskí športovci doviezli z Atlanty 11 medailí, čo pred paralympiádou naozaj nikto nečakal.

RNDr. J. Bezečný, CSc.

Stretnutie v Piešťanoch

V dňoch 22, 24. novembra 1996 sa uskutočnilo víkendové stretnutie členov AP v Piešťanoch - Slňava I, v hoteli Máj. Nový, moderný, bezbariérový hotel s priestranými izbami prispôsobenými aj pre vozičkárov. Najpríťažlivejší bol bazén, tiež vhodný pre vozičkárov. Do sýtosti sme si zaplávali a využili aj možnosť masáží. Pozvaní boli aj naši partneri z Čiech. Boli nadšení našou pohostinnosťou, programom a dobrou náladou. Počasie nám prialo, bolo chladno, ale krásne. Jojka Slezáková vybavila pre záujemcov okružnú cestu autobusom, a tak sme mali možnosť oboznámiť sa a vidieť krásy Piešťan. Prijemným zážitkom bola prechádzka kúpeľným ostrovom a pešou zónou v spoločnosti našich hosti z Čiech, manželov Příbylových.

Rozlúčkou víkendového stretnutia bol tanečný večierok s bohatou tombolou s množstvom atraktívnych, užitočných a vtipných cien od sponzorov. Mnohými drobnosťami do tomboly sme prispeli aj my, členovia AP. V rámci členskej schôdze a priateľského posedenia sa pani doktorka Příbylová z Ostravy poďakovala dojímavým prejavom v mene českej AP. Ako vždy, atmosféra a organizácia vďaka našej tajomníčke Marike Mruzkovej bola vynikajúca. Veľmi radi si toto stretnutie opäť a opäť zopakujeme.

Z. Lichtensteinová

Na dokreslenie stretnutia: Pôvodne bolo v hoteli Máj zabezpečených 60 miest. Do stanoveného termínu návratnosti prihlášok sme zabezpečili naviac 20 prísteliek, a pre ďalších, ubytovanie vo vedľajšom hoteli Slňava. Nakoniec sa zišlo vyše 100 členov AP. Bolo to fantastické stretnutie, kedy sme sa prvýkrát stretli v takom počte. Pred a tesne po víkendovom stretnutí v Piešťanoch sme dostali dva listy, ktoré budú zaujímať všetkých našich členov a možno ešte len váhajúcich nečlenov:

• **Srdečne pozdravujem** všetkých členov AP a zvlášť pozdravujem tých, čo sa o takéto stretnutie zaslúžili. Škoda, že môj zdravotný stav to nedovolí sa s Vami stretnúť. Ešte verím, že sa to podarí niekedy.

Ale mám k Vám prosbu. Ak medzi členmi je niekto, čo bol so mnou v r. 1959 v nemocnici "Martin", kedy som ochorela a ja som bola medzi deťmi najstaršia (malé deti ma volali „mama“), že ich srdečne pozdravujem a stále si na nich spomínam, ako sa im asi darí v živote. Škoda, že si nepamätám, ako sa menujú. Bolo ich asi 14-15 detí.

Jozefa Sčúríková, Zákopčie

• **Ďakujem za najnovší Informátor.** Zároveň prikladám ústrižok o zaplatení členského príspevku na rok 1996 a 1997, čo je navyše - to je k finančnému prílepeniu našej AP (pozn. *R AP ďakujeme*).

Chcel som tak urobiť osobne v Piešťanoch, no žiaľ pre moje zdravotné problémy mi to nevyšlo. Verím, že v budúcnosti sa mi podarí zúčastniť sa stretnutia s ostatnými členmi našej AP. Možno, že sú medzi nami aj takí, s ktorými som chodil kedysi do školy ako chovanec Ústavu pre telesne postihnutých v Bratislave na Patrónke (bolo to v rokoch 1949-1956), prípadne s pacientami v Jánskych Láznach a vo Veľkých Losinách - tam som ja osobne veľmi rád chodil, bolo to veľmi sympatické miesto.

Ján Šúry, Trnava - Modranka

Boli sme pri tom

Prvé kvapky začali práve na dlažbu vyklopkávať svoju monotónnu pesničku, keď sviatočne naladená skupina nadšencov, pozvaných hostí a prívržencov Asociácie polio otvárala slávnostne brány nového stánku všetkých obrnárov - Centrum asociácie polio v Prahe na Smíchove.

Novotou voňajúce priestory v ulici na Skalce, ktoré len nedávno boli jedným veľkým staveniskom, len dávali tušiť, koľko času obetavci a nadšenci z radov obrnárov i neobrnárov strávili usilovnou prácou nad tým, čo dnes odovzdávajú do užívania všetkým, čo majú chuť a záujem stretávať sa.

Centrum sa vlastne skladá z dvoch samostatných častí: jednu tvorí klubová miestnosť s kuchynkou a prilehlými menšími miestnosťami a druhú dve miestnosti s vlastným vchodom pripomínajúcim staré dobré "kramárské" obchodíky zo začiatku storočia.

Prekonajúc niekoľko dnes ešte pomerne problematických a pre niekoho aj neprekonateľných schodov, ocitáte sa v krásnych klenutým stropom ošperkovaných a vkusne zrenovovaných pivničných priestoroch, ideálnych pre milovníkov krásneho umenia. S citlivosťou vlastnou ľuďom citlivej duše sú tu teraz nainštalované obrázky výtvarníkov obrnárov: melancholické zátišia a krajinky Markéty Fidlerovej, olejomaľby Květoslava Šoleho zobrazujúce okolie Jánskych Lázní, dobové fotografie Jan-ských Lázní od Ing. Pavla Čecha, umelecké lampy Milana Hupjana, obrázky

Ing. arch. Miloša Josefoviča i rozkošné čiernobiele kresbičky Dr. Ály Wokouna, ktoré sa tešili záujmu vďačného publika. Nech mi prepáči každý, na koho som v predvernisážovej atmosfére pozabudla. Oficiálnu časť neoficiálne otvorila Evička Semerádová, ktorá privítala všetkých prítomných a popriala im príjemné chvíle strávené v novom Centre asociácie polio. K výbornej pohode do posledného miestečka natlačených prítomných svojou hrivnou prispeli aj štyria mladí divadelní ochotníci, poštekliač naše bránice vtipnou veršovanou minihrou o nevýčerpateľnej téme manželského x-uholníka.

Čas medzi priateľmi rýchlo plynul a nás čakala ešte druhá časť programu dňa: spoločenský večer v hoteli Bonsai, kde sme so známymi i nám menej známymi priateľmi obrnármi pri dobrej muzike a výbornej pohode strávili ďalšie hodinky. Každý, kto neprišiel, môže ľutovať, istotne by sa medzi nami dobre cítil.

Teraz sedím v autobuse na ceste z Prahy do Bratislavy a rozmýšľam o svojich pekných zážitkoch. Niekde za mnou cestujú takisto domov aj dve moje priateľky Marika a Alenka zo slovenskej asociácie polio. Dúfam, že aj za ne môžem povedať – boli sme pri tom a bolo nám s vami fajn.

Zora Kmeťová
(článok do českého Informátora AP)

A ešte jeden postreh z Prahy

Členky našej asociácie polio Mária Mruzková, Zora Kmeťová, Oľga Bařínková a ja sme sa zúčastnili 10. 4. 1997 významnej udalosti Asociácie polio v Českej republike: otvorenia Centra asociácie polio v Prahe na Smíchove. Vyústeniu slávnostného okamihu predchádzalo veľa úsilia našich českých priateľov. Klubové priestory sa zaplnili členmi, medzi ktorých zavítali i zástupcovia sponzorských organizácií. Slávnostnú atmosféru dotváralo vystúpenie ochotníckeho súboru. Tento deň bude mnohým pripomínať i autogram Ála Wokouna - autora knihy „Světoběžníkem se sádistkou“. O umeleckých kvalitách ďalších členov AP presvedčila v suterénnych priestoroch nainštalovaná výstava fotografií, obrazov a umeleckých diel. Väčšina záberov fotografií a obrazov mnohých účastníkov aspoň na okamih zaviedla na známe miesta liečebných pobytov v Janských Lázních i Veľkých Losinách. Svojou prítomnosťou na tomto podujatí potešila mnohých zúčastnených Doc. MUDr. Havlová, CSc., ktorá sa seriózne zaoberá problematikou obrnárov a hlavne post-polio syndrómom. Po nadviazaní kontaktu s Marikou Mruzkovou nám dokonca prisľúbila účasť na seminári o post-polio syndróme, ktorý sa bude konať v októbri t. r. v Trenčianskych Tepliciach. Slávnostná nálada zavládla medzi obrnármi v hoteli Bonsai, kde sa pri príležitosti otvorenia Centra Asociácie polio konal večierok.

A. Chudá

Zájazd do Janských Lázní

Poznáte?

Lázeňský dům a Janský dvůr

Na úvod môjho príspevku chcem pozdraviť všetkých členov AP. Som presvedčený, že tento list by som napísal aj bez výzvy našej veľmi dobrej tajomníčky pani Mgr. Márie Mruzkovéj, ktorú predniesla v autobuse na záver nášho fantastického zájazdu, aby sme niečo napísali.

Väčšina z nás nebola v Janských Láznach od detstva, čo predstavuje u niektorých 20-30 a viac rokov. Ti, čo tam boli pred tromi, štyrmi a viac rokmi sa tešili rovnako. Dalo sa to spoznať aj z toho, že po príchode do Janských Lázní, štvrtok večer 1. apríla 1997, po namáhavej ceste a večeri väčšina z nás túžila vidieť a obdivovať pri nočnom osvetlení námestie, kolonádu, Lázeňák, Krakonoša a zo všetkého najviac detskú liečebňu Grand teraz po prestavbe pre dospelých premenovanú na Janský dvůr. Bol som veľmi šťastný a vypadla mi aj nejaká tá slzička, čo sa stalo určite aj iným. Prežíval som radosť z toho, že opäť vidím miesta, kde som nechal kus detstva a podaktorí aj viac, tí čo tam boli častejšie. Sú to spomienky z túžby po domove a na našich rodičov, keď odchádzali a nás tam nechali, aby sme sa liečili.

Sú to však aj krajšie spomienky na to, čo všetko sme prežili so svojimi rovnako postihnutými rovesníkmi. Sú to šťastné chvíle zo zájazdov, výletov, dlhých a krásnych vychádzok do hôr, a zo zákuskov a zmrzliny v našej malej cukrárničke. Spomienky na sestričky, vychovávateľov a vychovávateľky, ktoré k nám boli obzvlášť milé a vedeli nám odpustiť, keď sme dačo vyviedli. Priľnuli sme ku nim našimi detskými srdiečkami a táto láska zostala v nás až doteraz. Každý spomínal svojím spôsobom, ten večer som zaspával plný nadšenia, spokojnosti a v očakávaní ďalších dvoch dní vo vytúžených Janských Láznach. Ubytovatelia sme boli v penzióne Brigáda a polpenziou

3x raňajky a večera. Troška bolo na škodu, že sa muselo chodiť po schodoch. Hlavne pre tých ťažšie chorých, ale za pomoci ostatných sa to dalo zvládnuť. Ja osobne som bol spokojný. Mal som radosť z toho, že sa našej vedúcej Majke podarilo zaistiť bazén, aby sme si tam v Janských Láznach mohli zaplávať. Bolo to v škole pre telesne ťažko postihnutých, kde nám bola umožnená aj prehliadka objektov: bezbariérové ubytovanie, učebne vybavené počítačmi, telocvične a miesta, kde trávia voľný čas, to všetko pre vozičkárov.

Je to niečo fantastické, túto školu im financovala zosnulá pani Havlová. Bolo by to úžasné, keby také dačo bolo aj u nás na Slovensku. Tiež nám vedúca Majka zabezpečila prehliadku Lázeňského domu a Janského dvora. Veľa sme spomínali, ja sám som nečakal, že sa ocitnem ešte dakedy na terase, z ktorej som nakreslil kostolík, ktorý vám prikladám.

Kresba: Ivan Kolek

Lanovka na Čiernu horu nepremávala, a tak sa nedalo ísť pokochať pohľadom na Janské Lázně zhora. Cez to všetko si myslím, že bolo dosť možností, aby sme mohli pochodiť aspoň tie základné miesta, ku ktorým sa najviac viažu naše spomienky. Rozlúčka s Janskými Láznami bola v kolonáde. Ráno v nedeľu 4. 4. 1997 sme odchádzali o 5,30 hod. Celý zájazd bol úžasný, zvlášť pre mňa, lebo som sa obával cesty autobusom. Chvalabohu to dobre dopadlo. Cítil som sa naplnený peknými zážitkami a verím, že vydržím do ďalšieho zájazdu, na ktorý sa teším už teraz. Ďakujem organizátorom tohto zájazdu a Rade Asociácie polio za jej výkonnú prácu, ktorú pre nás

radových členov vykonávajú. Ešte raz pozdravujem všetkých členov AP a želám veľa zdravia, úspechov v práci a v osobnom živote Vám a Vaším rodinám.

Ivan Kolek, Šenkvice

V Dolnom Kubíne... za Milanom Zápotočným...

V decembri 1995 sme sa prvýkrát stretli s viacerými ešte nepoznanými členmi Asociácie polio na Svetovom dni zdravotne postihnutých v Trenčíne na Brezine. Medzi nimi bol aj Milan Zápotočný so svojimi dvoma krásnymi a milými dcérami. Dvtedy sme ho poznali len z počutia ako človeka, ktorý sa zaoberá predajom a servisom rehabilitačných, kompenzačných a zdravotníckych pomôcok.

Pri plánovaní budúcich aktivít Milan navrhol spoločné stretnutie v hoteli Park v jeho Dolnom Kubíne, kde sú vraj dobré podmienky pre telesne postihnutých – ochotný personál, bezbariérovosť, k dispozícii bazén, sauna.

Tak sme minulý rok odštartovali úspešnú éru víkendových stretnutí obrnárov. To prvé zostane jedinečné, lebo bolo prvé, vo výbornej atmosfére a za fantastických podmienok. Bolo krásne počasie a boli sme šťastní, že sme spolu toľkí obrnári – o všetkom písala Vierka Havlíková v Informátore AP č. 2/96.

My sme navštívili Milana v jeho predajni, kde nám ochotne všetko ukázal, prípadne objednal či predal pomôcku, ktorú sme potrebovali. Večer navštívil on nás s celou rodinou, priniesol čerstvé korbáčiky a prispel do tomboly tovarom zo svojej predajne. Zabávali sme sa do neskorých hodín.

Tento rok sme sa opäť tešili do Dolného Kubína, hoci kvôli povodniam nie v takom počte ako minulý rok, ale v nádeji, že nám bude všetkým spolu dobre. Ale už ako keby počasie svojimi neustálymi dažďovými kvapkami napovedalo, že tomu tak nebude.

Cestou do Dolného Kubína som v autobuse myslela na to, že v pracovnom zhone a príprave podujatia som nemala čas zavolať Milanovi, že prideme. Hovorila som si však, že o stretnutí vie a určite príde, načo formality. Na recepcii ma však čakala neuveriteľná správa. Zuzka Lichtensteinová, ktorá prišla už ráno, aby si mohla dať skontrolovať vozík v jeho predajni, mi oznámila, že Milan Zápotočný v noci zomrel...

Musím sa priznať, že som doteraz nebývala žiadna citlivka, ale s naším pribúdajúcim vekom sa asi všetci meníme a ťažšie znášame takéto správy. Samozrejme, že sa to odzrkadlilo aj na celom našom stretnutí. Stále som čakala, že to nie je pravda, že si z nás Milan nemiestne vystrelil. Ale neviem, či bol až taký "srandista". Podľa mňa a myslím, že aj väčšina našich členov bol veľký optimista, kľudný, rozvážny, ochotný kedykoľvek pomôcť. Hovorí sa, že len ten vie takto pomáhať, kto je sám postihnutý a vie pochopiť zložitý život telesne postihnutých.

My, obrnári, si pomáhame svojimi spomienkami na spoločne prežité detstvo a mladosť. Teraz si pomáhame svojou spolupatričnosťou a snahou uľahčiť si svoju zrelosť a starobu.

Milan, verím, že si s nami, my s Tebou tiež...

M. Mruzková

Milan Zápotočný

26. 4. 1945 - 17. 7. 1997

Na večernom posedení v Dolnom Kubíne sme zažili zaujímavú chvíľu

Po rozprávaní Janka Bezecného o dojmach z letnej paralympiády v Atlante, ozval sa Ferko Kán a zaspomínal na začiatky športových aktivít telesne postihnutých - obrnárov. Bol jedným z tých, ktorí zostavili koncom štyridsiatych rokov skupinu aktívnych športovcov ešte v ústave na Patrónke v Bratislave. Bývali tam v izbách s dosť veľkým počtom postelí. Na to sa ozval Emil Porubský, že v tom období tam bol

tiež. Po chvíli spoločného spomínania sa ozval Ivan Ľupták: "Ale veď ja som tam bol tiež. A na ktorej izbe ste bývali?" No to ste mali vidieť a počuť. Boli veľmi podarení - spomínali ako malé deti.

V tom je naša podstata: spoločne prežitým detstvom sa cítime akoby sme boli súrodenci, a verte mi, mnohí nám závidia našu bezprostrednú spolupatričnosť.

M. Mruzková

Anka Feriancová zo Žiaru nad Hronom pod vplyvom janskolažeňskej "eufórie" nám poslala pár básničiek, ktoré sú vraj 20-25 rokov staré. Nemáte náhodou aj vy niekde odložené básničky, poviedky, články, alebo ešte aj teraz ich píšete? Alebo kreslíte, maľujete? Vašu tvorbu radi zverejníme v našom informátore. Anka sa vrátila k nim kvôli zaspomínaniu.

Spomínajme teda s ňou.

ČLOVEK Z ROZUMU

RIEKA

- hľad', uteká ti pri nohách.

Skoč človek!

Utopíš sa?

RUŽA

- hľad', červená a vonia.

Odtrhni človek!

Zvädne?

HVIEZDA

- hľad', žiarivá a padá.

Chytaj človek!

Nechytíš?

SRDCE

- hľad', na lupienku z ruže

unášané riekou

uplávalo ti za žiarou hviezdy.

Neľutuješ?

TIENE

Šliapala som po nich

šedých, bezduchých, nekonečne mlkvých.

Zazdalo sa mi však,

že aj tiene majú dušu

stkanú z vláken hlbokého neznáma.

Nevedela som, že aj tiene vzlykajú.

Až raz ráno našla som v tráve ich slzy.

Na konároch objavila som ich plaché úsmevy

a na cestách zaprášenú únavu,

ktorú objímajú krčovite v náručí.

Ako smutne zvyknú sa vliecť

so slepeckou paličkou v zapuchnutej dlani.

Ako bláznivo tiež vedia ujúkať

- lenže vtedy sa im všetci smejú.

Nevedela som, že aj tiene majú srdcia.

Až raz im plaché bim-bam

Počula som za sebou.

Videla som, ako stavajú sa na špičky

A nazerajú do okien, do kútov a škár.

Videla som, ako trpezlivo dokážu sa zakrádať,

pokorne olizovať z lýtok prach,

bežať v strachu, že stratia z očí to,

čomu sa nasilu chcú podobať.

Videla som, ako sa im posmievalo slnko

príťahujúc sivý mráčik za bradu.

Na vlnách vetra

Cítila som ich rozkmásanú vlhkosť.

Bolo mi ich ľúto.

Nemohla som im však pomôcť,

pretože – neexistovali,

pretože – neboli samé sebou.

Opäť na Zemplínskej šírave

Tento rok som vnímala náš sociálno-rehabilitačný kurz, ktorý sa uskutočnil v dňoch 23. - 31. augusta 1997 v ORS Chemes, ako organizátorka i ako účastníčka. Ako je to možné?

Úplne jednoducho. Pôvodne mal mať kurz polio 70 účastníkov a k tomu patričný počet dvoch vedúcich. A i keď nám znížili počet na 60, počet vedúcich zostal. Takže ja som pripravila celú agendu okolo kurzu a praktickú realizáciu si úspešne vzala na starosť nová absolventka školenia organizátorov sociálno-rehabilitačných kurzov - Eva Lazurová z Vyšných Remiet. A tu je mojich pár postrehov účastníčky.

I keď Evku nie je tak počuť ako mňa (bola som jej hovorkyňou alebo vravkyňou?), dokázala pre nás pripraviť príjemný program a tým aj celý pobyt. Jej nápad bol, aby sme poukazy dodali MUDr. Špontákovi do Chemesu skôr a výsledok bol, že tí, ktorí mali poukaz správne vyplnený, mali procedúry vypísané pri príchode a v pondelok od 10. hodiny ich už mohli absolvovať. Zaistila procedúry aj v deň pracovného voľna. Tým celá liečebno-rehabilitačná časť kurzu doplnená ešte aj kondičným telocvikom s magnetofónovým záznamom cvikov z Rajeckých Teplíc bola maximálne naplnená. Každý mal okrem toho možnosť plávať v bazéne, využívať saunu, posilňovňu. S využitím prírodnej vodnej nádrže to už bolo horšie. Nielen preto, že hoci slniečko pekne svietilo ale už menej hrialo, ale aj preto, že kamienková pláž pre naše obrnárske nožičky nebola veľmi vhodná. Tie si naopak každý druhý večer radšej "zakrepčili" na disko rehabilitácii tancom.

Dobré sme sa zabavili pri minigolfových hrách. Najprv pri golfovom slalome, potom Evka navrhla triať golfovou loptičkou medzi dve kuželky. Ako napotvoru, ne-triafali sme medzi, ale do kužieliek. Keď bolo treba triať do kužieliek, opäť to bolo

naopak. Ale to vôbec nevadilo, aspoň sme sa nasmiali, deti usilovne behali a zbierali loptičky. Na terase nám bolo veselo i pri večernom osvetlení.

Minulý rok nám na šírave počasie neprialo a plánovaná plavba loďou sa nevydarila. Tento rok, ako som už spomenula, bolo počasie pekné a hneď v nedeľu sme sa mohli spoločne plaviť loďou. Bola to prehliadka najznámejšej rekreačnej časti Zemplínskej šíravy. No a aby sme to počasie až tak neprechválili, nevyšlo nám v závere pri opekaní špekáčikov. Už bolo všetko prichystané špekáčiky narezané, víno naliate v pohárikoch, každý mal svoju tácku s chlebom, horčicou a zeleninovým šalátom, keď začalo neúprosne pršať. Skoro dve tretiny osadenstva sa muselo pobrať dovnútra, pretože k ohnisku sa natlačila len jedna tretina. A ešte pod strieškou zvonka stáli a spievali: Helenka, Zorka, prešovské Aničky so srandistom Stanom.

Pri táboráku

Na skok nás prišiel pozdraviť v iných rokoch hlavný zabávač najmä ženskej časti účastníkov kurzov, dnes už predseda SZTP, ktorý má stále veľa vybavovačiek, Ing. Bobek - náš Jaro. Hoci jeho návšteva bola krátka, informácie o novelizácii sociálneho zabezpečenia nikoho nenechali ľahostajným. Pripravovaný zákon o sociálnej pomoci zmení celkové ponímanie starostlivosti o zdravotne, a teda aj telesne postihnutých.

Jeden večer sme venovali aj činnosti našej asociácie, rekapitulácii doteraz uskutočnených akcií. Mohli sme si vďaka Staroturancom Igorovi Urbaničovi a Milošovi Málkovi pozrieť videozáznam zo zájazdu v Janských Láznach. K dispozícii bol aj zoznam všetkých členov Asociácie polio v SR a tiež fotodokumentácia. Poinformovali sme aj o pripravovaných aktivitách do konca roka

Nezabudnuteľný bol balónikový tanec, keď páni mali uviazaný balón na nohe a spolu s partnerkami mali v tanci likvidovať balóny súperov. Na záver zostávajúce dvojice predviedli nielen ozajstné tanečné finále, ale najmä úžasné figurálne show-tu nemali konkurenciu Anička Porembová so Stanom Stašikom, ani som netušila, akí vedia byť pohybliví a svižní. A záverečné dva páry: manželov Alicku a Rudka Suchého a Janku Táboreckú s Karolom Lukáčom sme museli obkolesiť a pritísnuť úplne k sebe, aby nemali veľa priestoru na únik pri likvidácii. Držali sa statočne! Niekedy som si myslela, že Alicka tancuje kedysi tak populárny bump alebo lambadu, tak húževnato bokmi bránila svojho Rudka. Nakoniec zvíťazil "nemanželský" pár Janka s Karčim, hoci ocenili sme záverečné 4 páry.

V tradícii minulého kurzu sme opäť volili Miss a Missáka polio. Neboli to super krásavci, ako na svetových súťažiach, ale ozajstní sympatáci. Missák Paľo Korený (alias stredný býk) ako večný „bavič“ a Miss Paula Dufalová ako nenápadné a príjemné žieňa. Ich spoločný tanec s chmeľovými vencami na hlavách je zvečnený i na fotografii a videu (z celého kurzu zhotovil videozáznam Mišo Bednár).

Finále celého pobytu tvorili plavecké súťaže, ktorých sa zúčastnilo 9 mužov, 8 žien a 5 detí. Najprv sa súťažilo v jednotlivých kategóriách (ženy, muži, deti) na čas. Potom v štafetách mužských, ženských, zmiešaných, kombinovaných - no skrátka súťažiaci by boli plávali do večera. Ešte šťastie, že už bol obed.

*SRK polio na Zemplínskej šírave
60 účastníkov sa na spoločnej fotografii ani nedá identifikovať.*

Na kurze sme sa stretli s ešte nepoznanými tvármi našej asociácie tiež správnymi obrnármi, či už to bol "jašo" Stano Stašík, až detsky mladí manželia Bednárovci, alebo skromná doktorka Irenka Olekšáková. Za ten krátky čas, necelých 9 dní, bolo programu viac ako dosť. Medzi tým ešte množstvo vzájomných rozhovorov, spomienok, výmen skúseností. Akých? Príďte nabudúce aj vy, uvidíte.

Najbližšie sa stretneme v Trenčianskych Tepliciach na jesennom víkendovom stretnutí spojenom so seminárom o aktuálnom stave postihnutých následkami po poliomyelitíde. Na stretnutie sa teší

M. Mruzková

MINULOSŤ PRÍTOMNOSŤ BUDÚCNOSŤ

Štatistika k 1. 1. 1997

Počet členov AP v SR – 285,

z toho postihnutých následkami po poliomyelitíde je **280.**

V roku 1996 pribudlo 73 nových členov, 1 členka zomrela (Ľubica Dreveňáková).

Vekové zloženie:

do 35 rokov	9
do 50 rokov	150
do 60 rokov	94
nad 60 rokov	32

Hospodárenie AP

Za rok 1996:

- príjmy finančných prostriedkov predstavujú 152 752 Sk, z nich najväčší objem majú účastnícke poplatky na podujatia, víkendové stretnutia a sociálno-rehabilitačný kurz, členské a sponzorské príspevky.
- vo vykázaných výdavkoch 139 388 Sk sú zahrnuté úhrady organizovaných akcií, poštovné, vydávanie Informátora AP č. 1 a 2, ceny do súťaží, fotodokumentácia.

Za 1. polrok 1997:

- príjmy sú vo výške 62 090 Sk
- výdavky predstavujú 54 545 Sk.

Ing. A. Chudá, hospodárka

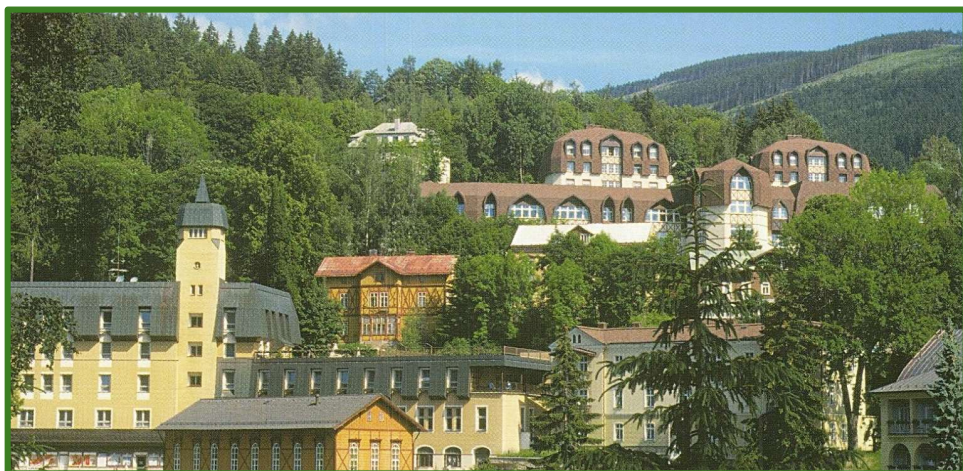
MINULOSŤ PRÍTOMNOSŤ BUDÚCNOSŤ

Zájazd Janské Lázně 1998

Na zájazde nadšení a omámení návratom do "detstva a mladosti" sme sa dohodli na založení tradície prvomájových zájazdov do Janských Lázní, keďže 1. máj je u nás voľným dňom.

Preto som predbežne už objednala a mám aj objednávku potvrdenú ubytovanie v penzióne Brigáda v termíne 30. apríla – 3. mája 1998. Na základe tohtoročných skúseností s autobusom z Bratislavy, prípadne z Košíc a za nedostatočného počtu účastníkov na dva autobusy, sme sa dohodli na tomto programe:

- 29. apríla** • do 21.30 h individuálny príchod do Žiliny
• 22.00 h spoločný odchod autobusom zo Žiliny
- 30. apríla** • 8.00 h príchod do Janských Lázní
• voľný program
• 18.00 h večera
- 1. a 2. mája** • voľný program s polpenziou
(opäť sa pokúsime zaistiť prehliadku Lázeňského a Janského dvora a kúpanie)
- 3. mája** • 5.30 h odchod z Janských Lázní
• 13.00 – 14.00 h príchod do Žiliny
• individuálny odchod domov.

Priloženou návratkou sa môžete prihlásiť na tento zájazd. Cena za ubytovanie a polpenziu je 690 Kč + cestovné autobusom a poistenie v slovenských korunách.

M. Mruzková

§ § § Paragrafy, ktoré nás zaujímajú § § §

Náš informátor sa k vám dostáva v období pripravovanej zmeny zákona o sociálnom zabezpečení, resp. v období dynamickej prípravy zmien celkového ponímania zdravotne postihnutých občanov. Napriek tomu chceme odpovedať na vaše otázky v tendenciách v súčasnosti platných zákonov a vyhlášok. O účinnosti nových zákonov sa budeme snažiť vás včas informovať.

Držitelia preukazov ZŤP a ZŤP/S poznáte všetky výhody?

Ťažko zdravotne postihnutí občania podľa § 39 Vyhlášky č. 151/1988 Zb. majú nárok na preukazy označené ako ZŤP (zdravotne ťažko postihnutý) a ZŤP/S (zdravotne ťažko postihnutý so sprievodcom). Držitelia týchto preukazov majú nárok na určité výhody, ktoré sú uvedené v spomínanej vyhláške a tiež v staršom preukaze. Sú to zľavy na cestovnom, zľavy na vstupnom na kultúrnych a športových podujatiach. Súčasnosť ukazuje, že nie všetky zariadenia uznávajú zľavy.

Okrem všeobecne známych výhod, držitelia preukazov ZŤP a ZŤP/S majú aj veľa ďalších výhod, ktoré sú roztrúsené vo viacerých vyhláškach a zákonoch a vie sa o nich pomerne málo. Nevedia o nich držitelia preukazov a často ani pracovníci v úradoch a inštitúciách, ktorí ich môžu poskytovať, resp. nevedia, že jednajú s držiteľom preukazu ZŤP. Z toho vyplýva, že výhody spojené s preukazom by mal poznať predovšetkým jeho držiteľ. O mnohých zákonoch súvisiacich s držiteľmi preukazov ZŤP sme už informovali v predchádzajúcich informačných listoch a informátoroch.

Pre lepšiu orientáciu uvádzame komplexný prehľad zákonov týkajúcich sa výhod pre držiteľov preukazov ZŤP, ZŤP/S:

- **Vyhl. č. 151/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení** pozri v Informátore č. 2.
- **Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch**, podľa ktorého sú držitelia ZŤP a ZŤP/S od niektorých správnych poplatkov oslobodení, alebo majú zľavu. Napr. pri uzatvorení manželstiev, na žiadosť o stavebné povolenie, na zmenu stavby, zápis motorového vozidla, schválenie technickej spôsobilosti vozidla, atď. Bližšie sme vás informovali v informačných listoch č. 1.
- **Zákon č. 98/1995 Z. z. o Liečebnom poriadku**, v zmysle ktorého držitelia ZŤP dostávajú potvrdenia o zdravotnom stave pre rôzne účely bezplatne (získanie vodičského preukazu, potvrdenia vo veciach bytových).

- **Zákon č. 317/1992 Zb. o daniach z nehnuteľností**, ktorý umožňuje správcom dane poskytnúť úľavu z dane zo stavieb na bývanie a z garáží. Tieto daňové úľavy však musia byť zakotvené v príslušnom všeobecne záväznom nariadení obce.
- **Zákon č. 544/1990 Zb. o miestnych poplatkoch**, ktorý taktiež zvyhodňuje držiteľov preukazov ŽŤP a ŽŤP/S pri platení kúpeľného poplatku a poplatku za psa.

Ako je to s náhradou mzdy pre telesne postihnutého zamestnanca pri nepriaznivom počasi?

Zákonník práce v § 127 ukladá zamestnávateľovi ospravedlniť neprítomnosť zamestnanca v práci z dôvodov uvádzaných v tomto ustanovení ako dôležité osobné prekážky v práci. Z dôvodov dôležitých prekážok v práci zamestnancovi v zásade neprislúcha náhrada mzdy.

Iba v prípadoch taxatívne uvedených v **prílohe Nariadenia Vlády ČSSR č. 223/1988 Zb., ktorým sa vykonáva Zákonník práce, v znení nariadenia Vlády ČSFR č. 13/1991 Zb.** má zamestnanec nárok na náhradu mzdy.

T. j. v zmysle bodu 9 prílohy vládneho nariadenia pracovné voľno s náhradou mzdy sa poskytne pracovníkovi ťažko postihnutému na zdraví "pri znemožnení cesty do zamestnania z poveternostných dôvodov nehromadným dopravným prostriedkom, ktorý používa pracovník ťažko postihnutý na zdraví".

V zmysle Zákonníka práce poskytovanie väčších nárokov zamestnancov na pracovné voľno, prípadne na náhradu mzdy, alebo rozšíriť ich okruh o ďalšie prípady, je možné v kolektívnej zmluve. Stanovenie zvýšenia týchto prípadov u zamestnávateľov, ktorí neprevádzajú podnikateľskú činnosť, nemôže spočívať v poskytnutí pracovného voľna s náhradou mzdy.

Ing. J. Slezáková, podpredsedníčka

V tlačenej (papierovej) verzii Informátora boli ako prílohy vložené

- *Výňatok zo Zákon SNR č. 544/90 Zb. o miestnych poplatkoch, konkrétne §§ 1 až 7*
- *Príloha nariadenia Vlády ČSSR č. 223/1988 Zb., ktorým sa vykonáva Zákonník práce, v znení nariadenia Vlády ČSFR č. 13/1991 Zb. o dôležitých osobných prekážkach v práci, pri ktorých sa poskytuje pracovné voľno*

Vzhľadom k neaktuálnosti uvedených predpisov v čase elektronizácie časopisu tieto prílohy nezverejňujeme.

AKTIVITY RADY ASOCIÁCIE POLIO

Zahraničné kontakty

Koncom mája sme dostali odpoveď na našu ponuku ku spolupráci, priateľský list od pána Andrewa Kempa, vedúceho pracovníka The British Polio Fellowship (BPF), s množstvom zaujímavých informácií o Britskej Asociácii Polio so sídlom v Južnom Ruislipe. Pán Kemp vyjadril radosť nad našou ponukou ku spolupráci a priložil aj kontaktnú adresu na Ústav pre medzinárodné sprostredkovanie informácií o polio v Saint Louis (USA), ktorý v máji 1997 usporiada medzinárodnú konferenciu o post-polio a nezávislom spôsobe života. S týmto ústavom mienime nadviazať spoluprácu v najbližšom čase.

Teraz aspoň pár slov o činnosti Britskej asociácie polio, ktorá ako jediná národná charitatívna organizácia vo Veľkej Británii združuje ľudí postihnutých polio a má dnes takmer 8 000 členov. Tým poskytuje finančnú, personálnu pomoc, vyvíja sociálne, kultúrne aj rekreačné aktivity vo vlastnom rekreačnom zariadení Lantern hotel vo Worthingu. Jej pomoc sa zameriava na informácie o rôznych problémoch vrátane práv zdravotne postihnutých, pomoci k nezávislému životu, finančných príspevkov, ap. Zastupuje svojich členov a spolupracuje s inými organizáciami pri zabezpečovaní ich práv pri získavaní služieb a zariadení, ktoré potrebujú. Poskytuje tiež finančnú pomoc, vrátane pomoci súvisiacej so zabezpečovaním mobility, prispôbovania bytov a rôznych iných foriem nezávislého života.

BPF realizuje svoju činnosť aj aktívnou spoluprácou a patrónstvom celej plejády význačných osobností, ako sú napr. arcibiskup z Cantenbury alebo bývalý slávny futbalista Sir Bobby Charleton.

BPF už 35 rokov vydáva pre svojich členov dvojmesačník Bulletin, ktorý prináša informácie o všetkých aktivitách Asociácie, ďalej odborné články k problematike výskumu post-polio syndrómu ako aj príspevky a korešpondenciu svojich členov ku každodenným praktickým problémom obráťarov.

Prvé kontakty s Britskou Asociáciou Polio teda boli nadviazané a dúfam, že v budúcnosti prinesú vzájomný prospech obidvom našim organizáciám. Podobné kroky sme podnikli aj pokiaľ ide o nemeckú a holandskú asociáciu polio, zatiaľ však s menším úspechom, ale dúfame, že aj títo partneri sa čoskoro ozvú.

Zora Kmeťová, členka rady pre kontakty so zahraničím

Informačný systém pre zdravotne postihnutých

V súčasnej dobe rozhlas, televízia, tlač prinášajú množstvo poznatkov a správ. Tieto informačné médiá majú možnosť preniknúť „bezbariérovú“ ku každému z nás. Registrujeme pre seba zvlášť tie informácie, ktoré sa nás intenzívne dotýkajú. Takýmito informáciami sú zrejme informácie pre zdravotne postihnutých (zdôrazňujem "pre") a tiež o zdravotne postihnutých (zdôrazňujem "o"). Už neplatí múdrosť o sedení v kúte.

Vážení priatelia, dovoľte mi v tejto súvislosti, aby som vás oboznámil o vytváraní informačného systému pre zdravotne postihnutých občanov (ďalej len ISPZPO), ktorý koordinuje Koordinačný výbor pre otázky zdravotne postihnutých občanov (ďalej len KVOZPO) pri Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Vzhľadom na všeobecné rozšírenie užívateľského prostredia WINDOWS bola veľmi výhodná ponuka spolkového ministra práce a sociálneho poriadku Nemecka na bezplatné poskytnutie ISPZPO s názvom REHADAT Slovensko. Tento systém obsahuje 10 databáz. Prvé sa budú realizovať 4 databázy (technické pomôcky, príklady z praxe, právo a adresár). Plánuje sa pripojenie REHADAT-u na INTERNET, čo podporí medzinárodnú výmenu informácií,

To nám dáva možnosť, aby o Asociácii polio v Slovenskej republike vedel napríklad aj postihnutý detskou obrnou v Austrálii. Dostať systém REHADAT čo najbližšie ku každému z nás je úlohou KVOZPO a pracovnej skupiny, ktorej som členom.

Spomením len niektoré okruhy problémov:

- zber údajov pre REHADAT Slovensko z prostredia združení,
- zber údajov zo štátnej správy,
- riešenie zberu informácií prostredníctvom sčítania ľudu SR v roku 2001,
- uskutočniť prieskum zvolenej vzorky cca 25 000 respondentov, atď..

Členovia pracovnej skupiny pre ISPZPO požadujú vybaviť výpočtovou technikou jednotlivcov a najmä občianske združenia, aby mohli využiť REHADAT. Navrhujú, aby do prílohy Liečebného poriadku bolo zaradené poskytovanie príspevku na nákup výpočtovej techniky a príslušenstva ako kompenzačnej pomôcky, a tak zlepšiť možnosti prístupu k REHADAT-u.

Cieľom REHADAT-u je poskytnúť kvalitné informácie tomu, kto je sám zdravotne postihnutý (informácie pre), alebo sa zaoberá problematikou zdravotne postihnutých (informácie o), ide najmä o štátnu správu, zdravotné zariadenia, úrady práce, zdravotné poisťovne a tým prispieť k zvýšeniu kvality života zdravotne postihnutých.

Všetko toto si žiada množstvo "čertových obrázkov peňazí. Je pravda, že náš štát ich nemá dostatok. V každom prípade treba hľadať všetky možnosti, aby sa systém REHADAT ako súčasť ISPZPO vybudoval a slúžil aj nám členom Asociácie polio v SR.

Jozef Danek, člen rady pre informatiku

VAŠE LISTY • INFORMÁCIE • RADY

Naša členka - Irenka Kováčová zo Spišskej Novej Vsi spracovala článok o AP v SR. S ústrižkom, ktorý dokumentuje jeho zverejnenie, navrhuje, že niečo podobné by sa mohlo uverejniť v každom okrese Súhlasíme, tu je článok.

Priatelia obrnári -poliomyelitici

V lete r. 1992 bola založená ASOCIÁCIA POLIO v SR, ktorá riadne pracuje od r. 1994 je súčasťou SZTP. Je to špecifická organizácia, združujúca občanov, ktorí v detstve alebo v mladosti prekonalí poliomyelitídu - infekčnú detskú obrnu (nie DMO) s trvalými následkami. T .r. začala vydávať Informátor AP pre svojich členov.

Asociácia zamerala svoj program na rozvoj aktivity, solidarity, vzájomnej pomoci a spolu-patričnosti s cieľom zlepšenia situácie v liečebno-preventívnej starostlivosti a na riešenie špecifických problémov. Informačnou a poradenskou činnosťou chce prispieť k uľahčeniu Životných podmienok. Pre svojich členov organizuje sociálno-rehabilitačné kurzy a víkendové stretnutia.

AP je ešte len v začiatkoch a hľadá svojich členov, resp. vás poliomyelitici! Týmito riadkami vás prosím a vyzývam, ak máte záujem, prihláste sa na adresu:

Asociácia polio v SR, SZTP, Ul. M. Rázusa 3, 911 01 Trenčín.

Prosím aj ostatných občanov, ktorí vedia o postihnutých touto diagnózou v hoci-ktorom meste SR, aby ich o tom informovali. Odkedy nemáme možnosť liečenia a stretávania sa v Jánskych Láznach, mnohí doma zatrpkli, alebo aj o Asociácii polio v SR asi nevedia.

Väčšina obrnárov má však od mladosti aktívny postoj k svetu i k sebe samým, a preto sa nevzdáva.

Neváhajte, pridte medzi nás, budete vítaní!

I.K.

Preprava pre zdravotne postihnutých

Rada by som poinformovala všetkých Bratislavčanov i obrnárov z blízkeho okolia, že od decembra 1996 začala v Bratislave pôsobiť organizácia Maltézska pomoc. V prípade, že sa naliehavo potrebujete niekam dopraviť a nemáte na to inú možnosť, obráťte sa na nich s dôverou.

Úhrada za službu predstavuje 7 Sk štartovné 2 Sk/km pre držiteľov ZŤP

4 Sk/km pre zdravotne postihnutých a starých ľudí bez preukazu ZŤP,
po 19. hodine sa účtuje príplatok 50% a v sobotu, nedeľu a sviatok 100%.

Maltézska pomoc ponúka aj opatrovateľskú starostlivosť v domácnosti chorých, starých alebo zdravotne postihnutých ľudí, asistentskú službu spoločníka a rozvoz stravy.

• • • • •

Prepravnú službu ponúka aj **Slovenský zväz telesne postihnutých**. Špeciálne vybavenými vozidlami a zariadeniami poskytuje telesne postihnutým občanom prepravnú službu na návštevy zdravotníckych zariadení, mestských a miestnych úradov, úradov štátnej správy, kultúrnych zariadení, športovísk, ale i návštevy príbuzných.

Prepravná služba je poskytovaná v pracovných dňoch a pracovnej dobe.

Cena za prepravu v Bratislave je pre poberateľov príspevku na benzín 4 Sk/km, pre tých čo nepoberajú príspevok 2 Sk/km.

Mimo mesta je poplatok 4,50 Sk/km.

Poistenci poisťovne APOLLO

Ak máte záujem o rekondičný a rehabilitačný pobyt v niektorom zo sanatórií poisťovne Apollo, tu je ich ponuka:

- **Zariadenie SITNO vo Vyhniach** - fyzikálna liečba, rehabilitácia, vodoliečba, elektroliečba.
- **Sanatórium MATADOR Belušké Slatiny** kúpele, masáže, solux, sauna
- **Sanatórium CHEMES Zemplínska šírava** - elektroliečba, vodoliečba, parafín, sauna, posilňovňa, bazén.
- **Sanatórium v Šoporni** masáže, vodoliečba, elektroliečba, sauna, bazén a posilňovňa.

Zora Kmeťová, Bratislava

V tlačenej verzii boli v príspevku uvedené telefónne čísla a kontakty na konkrétne osoby v príslušných zariadeniach, v čase elektronizácie sú už tieto informácie neaktuálne.

Z českého informátora AP o post-poliomyelitickom syndróme

2. a 3. pokračovanie

Poznámka:

*úvod bol uverejnený v čísle 2/1996
dokončenie nájdete v dvojčíslu v roku 1998*

Aké príznaky sa môžu objaviť pri PPS?

Nové príznaky, ktorými začali trpieť ľudia, ktorí v minulosti prekonali polio, boli preverené mnohými testami a klinickými vyšetreniami. Predkladáme zoznam najčastejšie doložených príznakov:

Všeobecný nedostatok sily a vytrvalosti, ako napr.

- nedostatok sily pri vykonávaní určitých činností,
- neobyčajné ťažkosti, ktoré musíme prekonávať, keď sa vypradáваме s požiadavkami každodenného života,
- dlhotrvajúca únava pri telesnom zaťažení,
- celkové vyčerpanie, ktoré nemusí bezpodmienečne súvisieť s činnosťou,
- značné ťažkosti, ak sa chceme zotaviť po dlhšiu dobu trvajúcom kľude na lôžku (po chorobe, chirurgickom zákroku alebo zranení).

Niektoré z týchto príznakov súvisia celkom zjavne so zvýšenou slabosťou svalov. Je tiež možné, že pocit únavy, na ktorú si mnoho postihnutých sťažuje, súvisí s nejakým komponentom, ktorý sa tvorí v tele ako obrana proti zápalovým prejavom. V niektorých prípadoch súvisí pocit únavy s nedostatkom spánku alebo je obmedzené zásobovanie kyslíkom, čo môže byť spôsobené nedostatočným dýchaním.

Kostrové svalstvo:

- bolesti svalov alebo kĺbov,
- zvýšená svalová slabosť,
- skôr spoľahlivé kĺby strácajú pevnosť,
- kŕče,
- zášklby vo svaloch,
- zmeny spôsobu chôdze alebo zvýšená možnosť pádov.

Už aj tak zoslabnuté svaly, ktoré museli a musia nepretržite „pracovať“, sa veľmi rýchlo opotrebovávajú a bolia. Kĺby, ktoré sú v dôsledku nedostatočnej svaloviny málo chránené, trpia nerovnomerným zaťažovaním, ktoré môže viesť k degeneratívnym ochoreniam. Bolesť za týchto okolností úzko súvisí s pohybom a s telesnou

aktivitou a je zvlášť silná, pokiaľ je poškodený sval skrútený, alebo ak sa presúva zaťaženie (váha) na podráždený kĺb. Bolesť sa zväčšuje, ak preťažovanie pokračuje ďalej.

Bolesť, ktorá súvisí so zápalom, nemusí byť vyvolaná telesnými aktivitami (pohybom). Naopak. Tento druh bolesti sa často prejavuje po dlhšie trvajúcom období kľudu. Ľahké zápaly sa môžu zlepšiť cvičením.

Je možné, že niekto trpí kombináciou oboch druhov bolesti. Teda bolesťou, ktorá súvisí s degeneratívnym ochorením kĺbov, i bolesťou, ktorá súvisí so zápalom. Potom sú príčiny bolesti nejasné.

Respiračné príznaky:

- dýchavičnosť po námahe,
- spontánna dýchavičnosť,
- infekcie dýchacích ciest,
- strata sluchu (býva obvykle dočasná).

Nedostatok kyslíku môže mať za následok únavu, bolesti hlavy a v extrémnych prípadoch duševnú pomätenosť. Slabosť prsného svalstva môže veľmi negatívne ovplyvniť schopnosť správneho dýchania. K prsnému svalstvu patrí svalstvo medzi rebrové a bránica. Zvlášť po telesnej námahe ťažko popadáme dych a cítime potrebu často sa hlboko nadýchnuť. Častejšie môže tiež dochádzať k infekciám dýchacích ciest.

Ak bola vírusom polio napadnutá predĺžená miecha (mozgový kmeň), môže tým byť ovplyvnené i dýchanie, ale potom sa jedná o iný druh ťažkostí. V tomto prípade je za ťažkosti zodpovedný skôr centrálny kontrolný mechanizmus dýchania. V prípade PPS sú ťažkosti pri dýchaní spôsobené nedostatočnou silou svalov. Ak je prsné svalstvo dosť silné, môže sa problém s dýchaním vyskytnúť len v noci, keď v spánku nemôžeme podniknúť nič pre to, aby sme sa zhlboka nadýchli. Nedostatočné dýchanie teda v noci vôbec nevnímame.

V prípade oslabenia centrálneho kontrolného mechanizmu dýchania i dýchacieho svalstva, môžu vzniknúť vážne ťažkosti, ktoré vyvolajú potrebu používať respirátor, a to buď stále, alebo len občas, napr. v noci.

Strata dychu behom spánku môže mať za následok poruchu spánku, podráždenosť, ktorá je zavinená nedostatkom spánku, ranné bolesti hlavy a v ťažkých prípadoch pomätenosť, ktorá môže vzniknúť v dôsledku nedostatočného okysličovania mozgu. Strata dychu pri spánku je sprevádzaná silným chrápaním. To zisťujú osoby, ktoré s postihnutým spia - lepšie povedané pokúšajú sa spať - v jednej miestnosti.

Ťažkosti pri hltaní a hovorení môžu byť príležitostné alebo trvalé. Prejavujúca sa slabosť svalstva hltanu je zavinená ochabnutím tkaniva, čo sťažuje prehĺtanie alebo rozprávanie. Potrava sa potom môže dostať, zvlášť pri opakovanom prehĺtaní, do priedušnice. Hlas môže zoslabnúť, ak sa hlasivky príliš opotrebovávajú, obzvlášť pri

prenikavom kriku, hlasitom speve alebo dlhotrvajúcim rozprávaní. Boli zaznamenané také prípady prechodného ochrnutia hlasiviek ako príznaku PPS.

Ako často sa vyskytujú príznaky PPS?

V USA boli telefonicky alebo písomne oslovení ľudia, ktorí boli predtým v dôsledku ochorenia akútnou formou polia hospitalizovaní. 22 % z nich udalo, že sa u nich teraz prejavujú nové príznaky. Po niekoľkých rokoch bola tá istá skupina zahrnutá do druhej fázy zisťovania, pri ktorej boli použité neurologické a elektro fyzikálne testy. V tejto druhej fáze výskumu vyšlo najavo, že s PPS má skúsenosť už 65 % opýtaných. Na základe týchto šetrení sa odhaduje, že v Nemecku by mohlo trpieť PPS 60 000 až 100 000 postihnutých.

Nerobte si ale starosti, že okrem obrny, ktorú ste prekonali pred rokmi alebo desaťročiami, musíte trpieť ešte PPS. Je možné, že patríte k tým šťastným 35 – 40 %, u ktorých sa príznaky PPS neprejavili. Napriek tomu by ste mali byť informovaní pre prípad, že by sa u vás v nejakej forme zmienené príznaky vyskytli.

- Najčastejšie sa uvádzajú bolesti, únava a slabosť. Sťažuje si na ne 42 – 87 % opýtaných. Tieto príznaky sa uvádzajú v rôznych prehľadoch a klinických štúdiách.
- Svalové kŕče uvádza 45 % opýtaných a záškľby vo svaloch 41 %. Tieto príznaky sú popísané v jednej austrálskej štúdii.
- Približne 1/3 vyšetrovaných si sťažuje na zmeny citlivosti (napr. sa znižuje hranica pocitu bolesti alebo je negatívne ovplyvnené vnímanie hmatom). Toto je veľmi neočakávané zistenie, pretože pôvodne sa predpokladalo, že vírus polio napáda a oslabuje len motorické funkcie. Tretina pacientov si sťažuje na poruchy spánku.
- Asi 1/4 opýtaných mala respiračné problémy (t. j. problémy s dýchaním – poznámka prekladateľa) a ťažkosti pri prehltaní.

Ako môže ovplyvniť PPS náš každodenný život?

Bol sledovaný spôsob života obrnárrov, členov jednej austrálskej svojpomocnej skupiny, ktorí trpia PPS. Väčšina sledovaných musela zmeniť spôsob života.

Druh činnosti:

Zamestnanie, domácnosť, každodenné činnosti	- 74 %
Chôdza po schodoch	- 68 %
Vstávanie a ulíhanie do postele	- 32 %
Chôdza po rovine	- 55 %
Kúpanie, sprchovanie	- 31 %
Obliekanie	- 28 %
Použitie WC	- 18 %
Príprava jedla	- 7 %

Čísla udávajú percentuálny počet tých, u ktorých došlo pri uvedených aktivitách ku zhoršeniu. 16 % sledovaných odišlo predčasne do dôchodku. 42 % z tých, ktorí boli v dobe šetrenia ešte zamestnaní, bolo nútených zmeniť pracovisko alebo druh činnosti.

Tieto čísla nemusia byť typické pre všetkých, ktorí niekedy prekonali polio. Členovia sledovanej svojpomocnej skupiny boli iste postihnutí vážnejšie a následky ochorenia boli ťažšie. Aj príznaky PPS mohli byť zreteľnejšie než u ostatných obrnárov. Možno je to dokonca tak, že sledovaní mali viac problémov a boli chvilí toho, aby informácie predali ďalej.

Existujú aj niektoré iné príčiny, ktoré nabádajú k opatrnosti pri interpretácii podobných sledovaní a šetrení. Napr.:

- Definície rôznych príznakov sú príliš povrchné. Čo je vlastne presne "únava" alebo "bolesť"? Ako možno porovnať príležitostnú silnú bolesť s ľahkou bolesťou, alebo s trvalou bolesťou?
- Chýba porovnanie, popr. kontrola zdravotných ťažkostí ľudí, ktorí polio nikdy neprekonali, ale žijú podobným spôsobom života ako sledovaní obrnári. Možno, že sa objavujú niektoré z týchto príznakov aj u osôb, ktoré nikdy polio nemali.

Na druhej strane ale vyplýva z mnohých podobných šetrení maximálna pravdepodobnosť, že menované príznaky post-polio syndrómu sú realitou.

Za akú dlhú dobu sa môže PPS objaviť po akútnej nákeze?

Doba medzi akútnou fázou ochorenia, na ktorú nadväzuje obdobie stabilizácie zdravotného stavu, a dobou vzniku nových príznakov sa veľmi rôzni. Všeobecne sa udáva 30 rokov (bolo ale zistené obdobie v rozmedzí 5 až 40 let). Začiatok druhej fázy neurčuje vek postihnutého, ale časové rozpätie od napadnutia vírusom do objavenia nových príznakov.

Začiatok je obvykle pomalý, ale stále sa stupňuje. Klinické šetrenia preukazujú len veľmi nepatrnú, ale nepretržitú neuromuskulárnu devastáciu u všetkých ľudí, ktorí polio prekonali. Nie všetci si ale týchto zmien všimnú. Stupeň vnímania zmien závisí na stupni začínajúcich ťažkostí.

Kedy a ako sa dozvieme, že trpíme PPS?

Bohužiaľ neexistuje žiadny špecifický test, ktorým by sa dalo preukázať, že príznaky, ktoré na sebe náhle pozorujeme, možno považovať za príznaky PPS. Všetky príznaky je nutné kriticky posúdiť a zvážiť, či sú to staré zbytky po prekonanej obrne, alebo ťažkosti súvisiace s vekom alebo s inými zdravotnými problémami.

Nesmieme zabúdať na to, že aj ostatní ľudia trpia počas svojho života problémami a chorobami všetkého druhu. Všetky naše nové problémy nemusia bezpodmienečne spadať do rubriky PPS.

1) Je nutné zistiť, či sme **skutočne prekonali polio**. Je to veľmi pravdepodobné, ak si spomíname (alebo naši rodičia), že sme mali horúčku, ochrnutie alebo svalovú slabosť a snáď aj problémy s dýchaním, kŕče a bolesti vo svaloch. Ak sme boli okrem toho v nemocnici odkázaní na infekčné oddelenie a ak sa to všetko stalo v dobe, kedy prebiehala epidémia polio, potom je skutočne veľmi pravdepodobné, že sme poliomyelitídu prekonali.

U niektorých postihnutých nebola možná správne stanovená diagnóza, ak mala infekcia len ľahký priebeh, alebo ak lekár nebol tak pohotový, aby túto diagnózu stanovil, alebo ak ochorenie neprepuklo práve v dobe epidémie. Naopak sa mohlo stať, že táto diagnóza bola stanovená, ale išlo o úplne iné horúčkové ochorenie. Existuje mnoho vírusov, ktoré vyvolávajú podobné príznaky. Okrem toho neboli vtedy laboratórne a diagnostické možnosti na takej úrovni ako dnes, kedy prakticky k chybnnej diagnóze dôjsť nemôže.

2) Mali by ste si spomenúť na **rozsah vtedajšej nákazy**. Mala len ľahký priebeh? Spomínate si na svalovú slabosť alebo dýchacie problémy? Na tieto otázky sa často odpovie len s pomocou rodičov, pretože vtedy ste boli väčšinou deťmi. Poškodenie motoneurónov v mieche mohlo mať vtedy za následok svalovú slabosť v jednej alebo v oboch dolných končatinách, v jednej alebo oboch horných končatinách, v chrbte (bolo ťažké držať chrbát rovno), v prsnom svalstve (problémy s dýchaním).

Vírus polio mohol vtedy napadnúť aj mozgový kmeň. Spomeniete si na vážnejšie problémy pri dýchaní alebo hovorení? Nepotrebovali ste dokonca tzv. "železné pľúca"?

Môžu prípadne existovať staré chorobopisy, z ktorých by sa dal zistiť skutočný výskyt a stupeň infekcie, ktorú ste prekonali.

3) Mali by ste vedieť **posúdiť stupeň maximálnej regenerácie**, t. j. ako dobre (alebo špatne) zase všetko fungovalo po prekročení vrcholu ochrnutia.

4) Mali by ste vedieť odhadnúť, či na sebe pozorujete **nové príznaky**, ktoré ďalej uvádzame:

- mučivá únava a slabosť,
- neočakávaná strata svalovej sily a vytrvalosti,
- bolesti vo svalstve a v kĺboch,
- problémy pri dýchaní, prehĺtaní alebo hovorení.

Je potrebné **posúdenie skúseným lekárom**, ktorý by mal **vylúčiť iné možné príčiny vášho stavu**. Môže sa tiež jednať o kombináciu zdravotných problémov, ktoré ale nemajú s PPS vôbec čo do činenia.

Sú nevyhnutné niektoré testy:

- miera poškodenia motoneurónových jednotiek môže byť zistená pomocou elektromyografie, ale táto metóda neposkytuje žiadne informácie o PPS;

- silu niektorých svalov môžu objektívne zmerať určité prístroje. Vytrvalosť závisí na počte pohybov, ktoré zvládnete, dokiaľ sa svaly neunavia;
- vitálna kapacita (t. j. maximálne množstvo vzduchu, ktoré vyjde z pľúc po hlbokom nádychu) podáva informácie o stave pľúc a sile dýchacieho svalstva;
- pozorovanie dychu počas spánku v dobre zariadenom laboratóriu by bolo žiaduce, ak viete alebo sa domnievate, že trpíte apnoe, t. j. krátkodobými zástavami dychu;
- v niektorých prípadoch bude treba vyšetriť zmeny, ku ktorým dochádza v hltane pri hovorení a prehĺtaní. Röntgenom sa sleduje prehĺtanie kontrastnej látky;
- ak pociťujete slabosť, bolo by vhodné konzultovať s ortopédom alebo technikom, ktorý by vám poradil, či by vašu situáciu nezlepšil podporný aparát. Tieto aparáty môžu ochrániť svaly a kĺby, ktoré trpia v dôsledku nadmerného a nerovnomerného preťažovania. Aj keď ste aparát v regeneračnej fáze po akútnom ochorení nepotrebovali, môže vám pomôcť aj teraz, kedy svaly stále viac ochabujú. Za určitých okolností môže prichádzať do úvahy aj vozík, čo ale prirodzene prináša značné psychické problémy. Ak sa bránime akokoľvek, musíme si uvedomiť, čo tieto nové zmeny a skutočnosti znamenajú a čo nám prinesú: väčšiu mobilitu, nezávislosť a v neposlednom rade aj uľahčenie pre rodinných príslušníkov a priateľov.

Ak nakoniec zistíte, že skutočne trpíte PPS, potom je dôležité, aby ste **príznaky presne sledovali a zaznamenávali prípadné zlepšenia**. Týmto spôsobom potom môžete dobre zladiť denné aktivity a úkony so svojim zdravotným stavom. Môže vám veľmi pomôcť, keď si zvyknete viesť akýsi denník, kde budete systematicky zaznamenávať svoje pozorovania o PPS (kde a ako často sa napr. objavuje bolesť, svalová slabosť alebo kŕče).

Každodenná činnosť:		Dátum:	
	nemožné		bez problémov
hodinová prechádzka	1 *		10
30 minút chôdze	1	*	10
státie v rade	1 *		10
1 hodina práce v záhrade	1 *		10

Ďalej si môžete zostaviť zoznam aktivít a každodenných činností, pri ktorých vykonávaní máte problémy. Obťažnosť si odstupňujte od 1 do 10, krížikom označte podľa vlastného uváženia stupeň obťažnosti, ktorý ste museli prekonať. Nezabudnite

uviesť pri každom zázname dátum a čas. Podľa grafu budete schopní sami odhadovať svoje obmedzenie a porovnávať vývoj týchto obmedzení.

Vyvarujte sa toho, aby sa z vás stal hypochonder, ktorý nudí priateľov i lekárov nekonečnými detailmi o problémoch.

Môžeme nejako zabrániť PPS?

Ešte sa vie málo o tom, ako sa u koho druhá fáza polio rozvinula. Je však všeobecná mienka, že preventívnym efektom by mohlo byť, že sa vyvarujeme preťažovania.

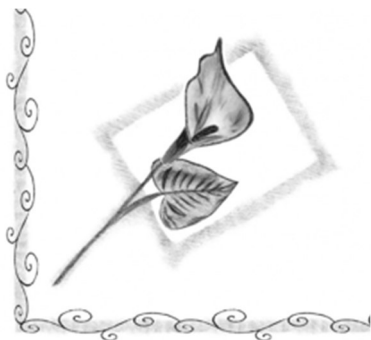
Ku všetkým telesným, ale aj emočným situáciám a stresom by sme mali pristupovať pokojnejšie. Patrí sem aj postoj k chorobám, chirurgickým zákrokom, nehodám, ale aj k smutným alebo zraňujúcim zážitkom. Je vhodné udržiavať sa aj napriek postihnutiu v dobrej telesnej kondícii. Dobrá kondícia nás robí odolnejšími voči únave, ktorá vyplýva z každodenných činností.

Prebytok telesných cvičení môže ale vzhľadom k oslabeným svalom škodiť. To sa zvlášť týka prsného svalstva. Buďte veľmi opatrní, ak začnete mať problémy s dýchaním.

Nadmernému namáhaniu pľúc sa môžete vyhnúť, keď nebudete fajčiť (týka sa aj pasívneho fajčenia) a vyhnete sa infekciám dýchacích ciest. Ak napriek tomu dôjde k infekcii, potom je dôležité okamžite ju liečiť.

Z nemčiny preložila Jana Bechynská

Z českého Zpravodaja AP č. 2/97

V roku 1995 sme začali na pokračovanie vydávať vybrané kapitoly z brožúry o post-poliomyelitickom syndróme, ktorej autorom je dr. Rolf Kiessig z Lekárskej akadémie v Magdeburgu. Tieto state preložila **Mgr. Jana Bechynská**, ktorá v tom čase pracovala vo výbore AP. Posledný preklad dokončila napriek svojej ťažkej chorobe práve pred rokom.

Spomeňme si pri tejto príležitosti prvého výročia jej odchodu - 5. júna.

Spoločenská kronika

V tomto roku oslávili, ale ešte len oslavia okrúhle životné jubileá
viacerí naši členovia:

65 rokov

26.8. MUDr. Michal Kunay, Košice

60 rokov

9.2. Vincent Olach, Čachtice

22.2. Zuzana Lichtensteinová, Turčianske Teplice.

28.4. Dagmar Okuliarová, Tmava

27.5. Lórant Szatmáry, Rožňava

16.7. Holíčková Mária, Skalka nad Váhom

29.10. Ing. Alica Suchá, Bratislava.

19.11. Čáslavka Josef, Rožňava

55 rokov

12.1. Druková Margita, Stará Turá

13.5. Ľudmila Liškayová, Krupina

15.5. Ján Šúry, Trnava - Modranka

16.5. Perla Lehotzká, Košice

11.6. Mária Balajová, Mníchova Lehota

21.10. Mária Belejová, Bratislava

17.11. Irena Zacharová, Báb

26.12. Štefan Poremba, Prešov

50 rokov

8.1. Margita Konrádeková, Bratislava

12.2. Valéria Schýbalová, Michalovce

20.2. Miloslav Malek, Stará Turá

1.4. MUDr. Danica Horváthová, Bratislava

18.4. Mgr. Zorka Kmeťová, Bratislava

1.6. Zdenka Ratajová, Martin-Košúty II

9.7. Matej Torma, Ložin

13.8. Jozef Košec, Močenok

26.8. Elemir Farkaš, Rožňava

10.9. Lubomír Pinzik, Rimavská Sobota

8.12. Ján Kubiš, Trnava

30.12. Helena Kamayová, Humenn

45 rokov

- 12.1. Jaroslav Lazo, Trenčianska Turná
- 23.1. Zdenka Petríková, Košice
- 28.1. Anna Gracová, Kežmarok
- 21.4. Michal Bakajsa, Michalovce
- 30.4. Ing. Lubomír Stránsky, Košice
- 9.5. Jonáš Hegedűš, Nové Zámky
- 12.7. Jozef Čerňanský, Petrova Lehota
- 4.8. Daniela Kőböllová, Rimavská Sobota
- 31.8. Zdenka Mažárová, Martin
- 12.9. Ing. arch. Pavol Mudrák, Poprad
- 12.9. MUDr. Mária Zbojovská, Trebišov
- 13.9. Ing. Čestmír Mruzek, Ostrava-Poruba
- 22.9. Jarmila Michaličová, Prešov
- 29.9. Marta Bartková, Košice
- 13.10. Anna Mozgová, Smižany
- 13.12. Irena Vajdová, Modra nad Cirochou
- 20.12. Pavol Mlích, Čadca
- 26.12. Eva Juhásová, Poprad

40 rokov

- 8.3. František Fux, Veselí nad Moravou
- 12.3. Jozef Ralbovský, Sološnica
- 13.3. Marián Angelovič, Košice
- 19.3. Ing. Jozefína Slezáková, Nové Mesto nad Váhom
- 2.7. Ľudmila Sunitrová, Pavlovce nad Uhom
- 30.9. Anna Csibová, Bratislava
- 5.11. Peter Papay, Humenné

35 rokov

- 11.3. Mária Čapkovičová, Dolná Krupá
- 16.5. Igor Urbanič, Stará Turá

30 rokov

- 22.4. Mária Košťálová, Smižany

BLAHOŽELÁME!

Zloženie Rady Asociácie polio v SR

Predseda:	Dr. Jozef Tlamka
Podpredsedovia:	Ing. Jaroslav Bobek Ing. Jozefína Slezáková
Tajomníčka:	Mgr. Mária Mruzková
Hospodárka:	Ing. Alena Chudá
Členovia:	RNDr. Ján Bezecný – ortopedické pomôcky Ing. Jozef Danek – informačný systém Mgr. Zora Kmeťová – kontakt so zahraničím Emília Staňáková - evidencia členov
Revízna komisia:	Anna Porembová - predsedníčka Magda Sedmíková – členka Zuzana Lichtensteinová – členka

Všetky funkcie v Rade AP v SR sú dobrovoľné,
majte preto strpenie, ak nie je všetko ihneď vybavené.
Ďakujeme.

Vydala: Asociácia polio v SR so sídlom v Trenčíne pre svojich členov
Zostavila: Mgr. Mária Mruzková
Grafické spracovanie a fotokópie: MC TVAR Trenčín • Tlač: T-expres Trenčín

**Asociácia polio v Slovenskej republike
so sídlom v Trenčíne
SZTP, ul. M. Rázusa 3, 911 01 Trenčín**

Asociácia polio v SR bola založená v roku 1992 a je súčasťou Slovenského zväzu telesne postihnutých. Združuje zdravotne postihnutých občanov s následkami po prekonanej poliomyelitíde - infekčnej detskej obrne.

Asociácia zamerala svoj program:

na rozvoj aktivity, solidarity, vzájomnej pomoci a spolupatričnosti s cieľom zlepšenia situácie v liečebno-preventívnej, rehabilitačnej a kúpeľnej starostlivosti a na riešenie špecifických problémov poliomyelitikov. Informačnou a sociálno-poradenskou činnosťou chce prispieť k uľahčeniu ich životných podmienok. Pre svojich členov organizuje pobytové sociálno-rehabilitačné kurzy, spoločné víkendové stretnutia a v regiónoch, kde je väčšia koncentrácia členov vytvára kluby asociácie polio.

Prvoradou úlohou asociácie je

registrácia všetkých občanov postihnutých následkami po poliomyelitíde.

Podľa štatistických údajov je na Slovensku asi 2 tisíc poliomyelitikov. Po rozdelení ČSFR, kedy nemáme možnosť liečiť sa v Jánskych Láznach, väčšina z nás zatrpkla a nemá záujem o členstvo v asociácii polio. Doposiaľ nás je registrovaných do 300 členov. Ale ak sa chceme dožadovať svojich práv a riešenia problémov, musíme o sebe vedieť. Ak máte záujem o naše členstvo prihláste sa na horeuvedenú adresu a o asociácii informujte aj ďalších „obrárov“.

Nakoľko finančné prostriedky získavame z členských príspevkov. privítame od každého priaznivca akúkoľvek materiálnu alebo finančnú výpomoc.

Kto nám fandí

naše číslo účtu v Slovenskej sporiteľni v Trenčíne je:
157448-209/0900,
IČO: 12664979.